

Не мало важную роль имеет и пчеловодство. Мургапский оазис является важнейшим пчеловодческим районом Туркменистана. Пчелы имеют большое значение, как опылители. Пчеловодство широко представлено в предгорьях и горах Копетдага.

Птицеводство развивается быстрыми темпами. В Туркменистане открыты современные птицефермы, почти полностью автоматизированные. Одна из крупнейших таких фабрик открыта в Бахардене.

АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА СОНЯШНИКУ ТА СОНЯШНИКОВОЇ ОЛІЇ В УКРАЇНІ

НИКОНЕНКО А. В.

*Харківський національний технічний університет
сізьського господарства імені Петра Василенка*

Науковий керівник – асистент

Півень А. В.

Соняшник є основною олійною культурою, що вирощується в Україні, у складі всіх олійних культур, займає 70% посівної площі та 85% валового збору. У нашій державі з насіння соняшнику виробляється приблизно дві третини всієї рослинної олії. Соняшникова олія має важливе народногосподарське значення. Її споживають як цінний харчовий продукт у натуральному вигляді, широко використовують у харчовій, лакофарбовій, парфумерній та інших галузях промисловості для виробництва маргарину, оліфи, мила тощо. Тому соняшник – одна з прибуткових культур України з найвищим рівнем рентабельності серед сізькогосподарських культур. Соняшник більш ніж на 90% забезпечує сировинну базу і функціонування олійно-жирового підкомплексу України.

Так, у 2015 році від реалізації соняшникової олії господарства суспільного сектору отримали 28148,1 млн. грн. прибутку, тому соняшник посідає особливе місце в економіці та формуванні експортного потенціалу країни. Високий рівень рентабельності вирощування цієї культури та виробництва з неї олії, зумовлений мінімальними виробничими витратами і порівняно високою реалізаційною ціною, стимулював значне розширення посівних площ. Висока відпускна ціна робить олійнопереробну галузь економічно вигідною для народного господарства України, сприяє підйому економіки. Попит на соняшник і соняшкову олію суттєво не зменшується при зростанні цін. Тому виробництво олійних культур і олієжирової продукції є одним з

пріоритетних і перспективних напрямів розвитку аграрного сектора економіки України.

Найсприятливіші природні умови для вирощування соняшнику в Україні в зоні Степу (північна, східна та центральна його частини).

Відзначимо, що згідно з даними Держстату, станом на 1 вересня ц.р. в Україні було зібрано 4,8 млн тонн насіння соняшнику з площі 2,4 млн га при середній врожайності 20,3 ц/га або 48% прогнозу. Валовий збір соняшнику в 2014 році скоротився на 7,7% в порівнянні з 2013 роком — до 10,1 млн тонн.

Закупівельні ціни на соняшник в період з 2 по 8 квітня 2015 року зросли в середньому на 600 грн/т і складають 9,6-10 тис. грн/т для фермерів на умовах поставки EXW франко-елеватор. Ціни на умовах СРТ-завод для сізьгоспвиробників становлять 10-10,3 тис. грн/т

Так, висока ціна реалізації соняшникової олії призводить до того, що в окремих регіонах України ця культура в структурі посівних площ займає до 35%, нехтуючи загальним станом ґрунтів. Крім того, у порушення всіх агротехнічних вимог, окремі сізьгоспвиробники допускають вирощування соняшнику по кілька років на одних і тих же земельних ділянках, хоча припустима періодичність вирощування соняшника – не менше, ніж раз на сім років.

Вирощування сізькогосподарських культур стало здійснюватись виключно за кон'юнктурою ринку, яка, ігноруючи екологічні вимоги, диктує виробництво, насамперед, «прибуткових культур». Практика показує, що господарювання в такий спосіб призводить не лише до надмірного виснаження, втрати родючості та погіршення інших корисних властивостей ґрунтів, а й робить результати діяльності сізькогосподарських підприємств економічно малоефективними, або ж, навіть, збитковими.

Виробництво нерафінованої соняшникової олії в Україні у січні 2015 року становило 333 тис. тонн, що на 8,8% менше, ніж у січні минулого року, повідомила Державна служба статистики України[3]. При цьому січний показник виробництва соняшникової олії поступається грудневому на 13,6%. Так, у квітні 2015 року ми спостерігаємо різкий спад виробництва соняшникової олії в порівнянні із початком року, у квітні він становив 298 тис. т. Зниження цього показника, але не на багато, ми бачимо і у лютому – 315 тис. т. Найбільший результат спостеріався у березні 2015, він становив 341 тис. т.

На сьогоднішній день у нашій державі

спостерігається спад виробництва ринку соняшникових культур та продуктів їх переробки (олії), що обумовлено, головним чином, загостренням економічної кризи та нестабільною політичною ситуацією, що склалася в Україні. Негативно також вплинула втрата посівних площ тимчасово окупованих територій. Не зважаючи на це, є тенденція збільшення споживання соняшникової олії для харчування населення, навіть за умови зростання вартості майже на 50% порівняно з попереднім 2014 роком. Мінагрополітики України вбачає, що покращення фінансово-економічних показників сільгосптоваровиробників за рахунок соняшнику повинно здійснюватись не за рахунок збільшення його посівних площ, а шляхом впровадження нових технологій, високоврожайних гібридів, дотримання всіх технологічних вимог, що повинно забезпечити належний валовий збір та урожайність.

Отже, можна зазначити, що олійно-жирова промисловість має стратегічне значення для продовольчої безпеки України, державний контроль та регулювання її діяльності має бути обов'язковим. Саме державне регулювання може відродити олійно-жирову галузь чи загальмувати її розвиток. Соняшник є однією із найпоширеніших та найбільш рентабельних сільськогосподарських культур в Україні. Насіння соняшнику користується сталим попитом, що доводить його високу ліквідність.

Виробництво даної культури є досить рентабельним для сільськогосподарських товаровиробників і не потребує значних додаткових затрат. Саме тому все більшого значення набуває науково обґрунтоване дотримання сівозміни у процесі вирощування соняшнику.

Література:

1. Федоряка В. П. Ефективність виробництва і реалізації соняшнику в Україні / В. П. Федоряка, Л.А. Бахчиванжи, С. В. Почколіна // Вісник соц.-екон. досл. – 2011. – № 41(2). – С. 139–144.
2. Кириченко В. В. Виробництво соняшникової олії в Україні: стан і перспективи розвитку / В.В. Кириченко // Вісник ЦНЗ АПВ – 2014. – № 7. – С. 281-286. 2.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Структура посівних площ (в розрізі регіонів) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Міністерства аграрної політики України - Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>.

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНОВИХ ТА ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ

НОВІКОВ В. М.

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка
Науковий керівник – к.е.н., доцент
Заїка С. О.*

Зернові культури - група рослин, оброблюваних для отримання зерна, яке є продуктом харчування людини та використовується для виробництва корму для тварин. Зернові культури, найважливіша група вирощуваних рослин, що дають зерно, основний продукт харчування людини, сировину для багатьох галузей промисловості та корми для худоби.

Зернові бобові завдяки цінному хімічному складу зерна мають велике промислово-сировинне значення. Із зерна їх виробляють крупи, борошно, різні кондитерські вироби, харчові й кормові концентрати. Із недозрілих плодів і зерна гороху (особливо цукрового), спаржевої квасолі, сої виготовляють смачні й поживні консерви. Олія із зерна сої широко використовується для виробництва високоякісного маргарину.

Щороку українські виробники зерна стикаються з одними й тими ж проблемами: перевищення пропозиції зерна над попитом; відсутність приміщень для зберігання нового врожаю; заниженою ціною на зерно на внутрішньому ринку; залежність аграріїв від зернотрейдерів, які сьогодні контролюють переважну частину товаропотоків зерна; експортні обмеження та інше, що призводить до зменшення дохідності зерновиробництва. Всі ці проблеми обумовлюють об'єктивну необхідність пошуку інноваційних шляхів підвищення конкурентоспроможності продукції українських зерно виробників як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках.

У с.-г. виробників структура посівних площ складається під впливом багатьох чинників. Основними з них є: структура с.-г. угідь, їх якість, спеціалізація, попит на продукцію, забезпеченість засобами виробництва і трудовими ресурсами, кліматичні умови. Посівна площа під зернові та зернобобові майже стабільна, у 2014 році площа складала 14800 тис га, яка на 1 % збільшилась порівняно з 1990 роком (табл. 1).

Соціально-економічна криза в Україні негативно вплинула на виробництво зернових та зернобобових культур. Так, у 1990 року виробництво становило 51 млн. т, то у 2000 році тільки 24,4 млн. т. І лише в наступні роки виробництво динамічно зростає і у 2014 році складає 63859 млн. т. (табл. 2).